

Najčastejšie otázky a odpovede v súvislosti so situáciou na Ukrajine z pohľadu školstva

Materské školy

A. ZARAĐOVANIE DETÍ Z UKRAJINY DO ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ

1. Môžeme prijímať do materských škôl deti z Ukrajiny?

Podľa § 146 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z. deti, ktoré majú status osoby, ktorej bolo poskytnuté dočasné útočisko, žiadateľa o udelenie azylu a azylantov zaraďujeme do tried v školách. Neprijímame ich rozhodnutím v správnom konaní.

Postup je uverejnený v usmernení pre riaditeľov škôl pod názvom „Pomôcka pre riaditeľov materských, základných a stredných škôl“ zverejnené na webe minedu.sk – Situácia na Ukrajine.

<https://www.minedu.sk/data/att/22318.pdf>

<https://www.minedu.sk/data/att/22334.pdf>

Vzhľadom na humanitárne okolnosti odporúčame, aby riaditeľ materskej školy vo vzťahu k deťom z Ukrajiny konal bezodkladne.

2. Čo musia urobiť odídenci z Ukrajiny, aby mohli byť deti zaradené do predprimárneho vzdelávania v MŠ?

Odídenci z Ukrajiny musia:

1. požiadať o dočasné útočisko, o azyl, doplnkovú ochranu informácie tu:
 - a) <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=slovensko-od-1-marca-poskytuje-docasne-utocisko-obcanom-ukrajiny-a-ich-pribuznym-k-dispozicii-je-informacny-letak>
 - b) <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=pri-ziadosti-o-docasne-utocisko-mozno-vyuzit-elektronicky-registracny-formular>
2. Vyhľadať školu v blízkosti bydliska alebo zriaďovateľa školy alebo príslušný RÚŠS (zoznam a kontakty na RÚŠS [tu](#))
3. Predložiť doklad preukazujúci, že majú status osoby, ktorej bolo udelené dočasné útočisko alebo sa začalo konanie o udelenie azylu
4. Podat' žiadosť o zaradenie dieťaťa do materskej školy.
5. Riaditeľ školy poskytne zákonnému zástupcovi dieťaťa tlačivo *Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti dieťaťa*, ([odkaz tu](#)). Pred vydaním potvrdenia o zaradení dieťaťa do materskej školy absolvuje dieťa vyšetrenie u všeobecného lekára pre deti a dorast, ktorý jeho zákonnému zástupcovi vydá potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti obsahujúce aj údaj o povinnom očkovaní. . Bez uvedeného potvrdenia nie je možné dieťa zaradiť do materskej školy.

3. Kde môžu absolvovať maloletí zdravotnú prehliadku?

- U pediatra, v ktorého obvode sa nachádza vzdelávacia inštitúcia
- Po dohode môže prehliadku vykonať aj iný pediater (napr. pediater známych)

Lekári prioritne vyšetrujú chorých pacientov. V súvislosti s uvedeným upozorňujeme, že lekár nemusí vyšetriť dieťa na účely zaradenia do školy bezodkladne.

4. Ako postupovať, v prípade keď je dieťa, maloletý bez sprievodu zákonného zástupcu (rodičov). Napríklad v sprievode súrodenca, starých rodičov a pod.

V tomto prípade pôjde o cudzinca podľa § 146 ods. 1 písm. e) školského zákona, keďže pôjde o cudzinca, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu nebude sa posudzovať podľa § 146 ods. 4 zákona školského zákona. O dočasné útočisko v tomto prípade za dieťa žiada podľa § 30 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyly a o zmene a doplnení niektorých zákonov súdom ustanovený opatrovník. Rovnako je potrebné kontaktovať ÚPSVaR, nakoľko *pre prípad* maloletých bez sprievodu – inými slovami deti, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky a nachádzajú sa na území Slovenskej republiky bez sprievodu rodiča alebo inej plnoletej fyzickej osoby, ktorej by mohli byť zverené do osobnej starostlivosti - má Slovenská republika nastavený štandardný postup. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý sa dozvie o takomto dieťati (od hraničnej a cudzineckej polície), je povinný bezodkladne:

- podať súdu návrh na vydanie neodkladného opatrenia,
- zabezpečiť uspokojenie základných životných potrieb dieťaťa a
- zabezpečiť jeho prijatie do Centra pre deti a rodinu.

V aktuálnej situácii má Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny pripravené centrá pre deti a rodinu, ktoré sa o maloletých bez sprievodu postarajú. Viac info:

<https://www.employment.gov.sk/files/sk/uvodna-stranka/informacie-odidencov-z-ukrajiny/zakladne-informacie-pomoc-detom-z-ukrajiny-sk.pdf>

5. Ako má riaditeľ postupovať, ak je kapacita MŠ nepostačujúca a má záujem prijať deti z Ukrajiny?

Riaditeľ je povinný dieťa zaradiť, avšak zároveň musí rešpektovať najvyššie počty v triede a zároveň aj „prevádzkovú kapacitu uvedenú v prevádzkovom poriadku.

Zaradiť dieťa z Ukrajiny do ZŠ, SŠ môže riaditeľ odmietnuť len v prípade nedostačujúcej kapacity, ak príslušné RÚVZ nesúhlasí s jej navýšením.

Školský zákon upravuje aj najvyšší počet žiakov v triedach materskej školy.

Ak sú splnené požiadavky upravené osobitnými predpismi (napr. Zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) najvyšší počet detí a žiakov v triede sa môže zvýšiť o troch žiakov. Dôvody, pre ktoré je možné navýšiť počet žiakov v triedach materských škôl sú taxatívne uvedené v § 28 ods. 10 školského zákona.

V prípade potreby zriadenia ďalšej triedy z dôvodu prijatia detí z vojnovnej oblasti, je potrebné kontaktovať príslušný regionálny úrad školskej správy. Kontakty nájdete tu:

<https://www.minedu.sk/kontaktne-osoby-na-russ-k-situacii-na-ukrajine/>

6. Ako treba postupovať, ak sú v rámci obce, mesta kapacity školy už naplnené?

Táto otázka súvisí s predchádzajúcou a priamo na ňu nadväzuje. V tomto prípade je potrebné kontaktovať príslušný regionálny úrad školskej správy. Kontakty nájdete tu:

<https://www.minedu.sk/kontaktne-osoby-na-russ-k-situacii-na-ukrajine/>

7. Vztahuje sa na deti z Ukrajiny povinná školská dochádzka resp. povinné predprimárne vzdelávanie?

Deti z Ukrajiny so statusom dočasného útočiska nemajú trvalý pobyt v Slovenskej republike a sú zaradované do materskej školy na predprimárne vzdelávanie na základe žiadosti zákonného zástupcu dieťaťa o zaradenie.

Predprimárne vzdelávanie bude pre dieťa z Ukrajiny povinné len vtedy, ak dieťaťu bude udelený trvalý pobyt.

8. Ako zaradiť zdravotne znevýhodnené deti z Ukrajiny do predprimárneho vzdelávania v materskej škole?

Škola, do ktorej má zákonný zástupca zdravotne znevýhodnené dieťa záujem zaradiť a zákonný zástupca dieťaťa osloví príslušné zariadenie poradenstva a prevencie, ďalej bude postupovať podľa odporúčaní tohto zariadenia. Ak príslušné zariadenie poradenstva a prevencie odporučí zaradenie dieťaťa, Ukrajinca do MŠ, ako dieťa so zdravotným znevýhodnením, MŠ ho tak zaradiť za predpokladu, že má voľnú kapacitu.

B. ADAPTÁCIA A PREKONANIE JAZYKOVEJ BARIÉRY DIEŤAŤA Z UKRAJINY V ŠKOLÁCH V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

9. Ako má škola prvé dni začať so začlenením dieťaťa z Ukrajiny, ktoré nerozumie po slovensky?

Škola, celý pedagogický i nepedagogický zbor a najmä triedny učiteľ by mali príchodu nového dieťaťa venovať náležitú pozornosť. Dôležitá je spolupráca všetkých pedagogických a odborných zamestnancov školy, ale aj príprava ostatných detí v triede, do ktorej bude dieťa zaradené. Zmena je pre dieťa veľkou psychickou záťažou. Odchod z krajiny, kde dovtedy vyrastalo, znamená odtrhnutie sa od všetkého, čo poznalo, je veľmi často sprevádzaný tzv. kultúrnym šokom.

Všetky materiály spolu s metodickými usmerneniami, návodmi, v niektorých prípadoch aj v ukrajinskom jazyku, ktoré pripravili jednotlivé priamo riadené organizácie MŠVVaŠ SR, sú uvedené na webovom sídle ministerstva, v zložke „Situácia na Ukrajine“:

<https://www.minedu.sk/podporne-materialy-a-webinare-k-aktualnej-situacii-na-ukrajine/>

Zároveň boli spustené telefónne linky v ukrajinskom jazyku a zriadená emailová adresa ukrajina@minedu.sk

Pre školy máme k dispozícii 62 intervenčných tímov, v každom kraji je ich minimálne 7.

- V intervenčných tímoch sú skupiny 3 až 8 odborníkov
- Sú to psychológovia, špeciálni pedagógovia, majú skúsenosti s krízovou intervenciou
- Dokážu pomôcť učiteľom či deťom, pomôcť so socializačnými a adaptačnými aktivitami pre deti či pomôcť priamo deťom, ktorých vojna poznačila.
- Máme k dispozícii aj zoznam ukrajinsky hovoriacich odborníkov, ktorí sú k dispozícii jednotlivým tímom

Ak majú školy záujem o pomoc týchto odborníkov, stačí kontaktovať ukrajina@minedu.sk

C. FINANCOVANIE V SÚVISLOSTI SO ZARAĐOVANÍM DETÍ Z UKRAJINY DO ŠKÔL V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

10. Budú uvoľnené finančné prostriedky z Ministerstva školstva na umiestnenie ukrajinských detí v materských školách?

Materské školy a špeciálne materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí, VÚC, cirkevných a súkromných zriaďovateľov sú financované z vlastných príjmov samosprávy, ktorých podstatnú časť predstavuje podiel na DPFO. Tieto finančné prostriedky, ktoré obce dostanú, sú ich vlastným príjmom a o ich rozdeľovaní rozhodujú vo vlastnej kompetencii podľa počtu detí MŠ, ŠMŠ k 15. septembru začínajúceho školského roka.

Zo štátneho rozpočtu sa financuje príspevok na výchovu a vzdelávanie detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné a detí, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a zákonný zástupca dieťaťa túto skutočnosť preukáže riaditeľovi MŠ. Príspevok sa určuje podľa zberu počtu detí k 15. septembru začínajúceho školského roka. Ak budú v MŠ, ŠMŠ vzdelávané deti z Ukrajiny, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a zákonný zástupca dieťaťa túto skutočnosť preukáže riaditeľovi MŠ a budú zahrnuté v zbere údajov k 15. septembru 2022 prostredníctvom výkazu Škôl (MŠVVŠ SR) 40-01, MŠVVaŠ SR poskytne zriaďovateľovi MŠ, ŠMŠ príspevok na výchovu a vzdelávanie podľa §6b zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Vláda SR v posledných dňoch pravidelne zasadá a rieši vzniknutú situáciu súvisiacu s vojnou na Ukrajine. Pripravujú sa zmeny právnych predpisov, pripravujú sa výpočty finančných prostriedkov, ktoré budeme potrebovať na riešenie situácií v školách a školských zariadeniach. Momentálne nebol prijatý jednoznačný mechanizmus pomoci. Pracuje sa na ňom. Ak bude situácia jasná, MŠVVaŠ SR bude informovať o finančnej pomoci a spôsobe jej poskytnutia prostredníctvom doplnených informácií na webovom sídle ministerstva a následne prostredníctvom rozpočtových opatrení.

11. Majú nárok deti Ukrajincov na obedy zadarmo?

Mechanizmus školského stravovania pre deti prichádzajúce z Ukrajiny je rovnaký ako pre deti s trvalým pobytom v SR, čo znamená, že deti v hmotnej núdzi a zo sociálne znevýhodneného prostredia majú hradenú stravu zo strany štátu.

Štátni občania Ukrajiny, ktorí sa nachádzajú na území SR, majú možnosť požiadať o pomoc v hmotnej núdzi. Žiadosť sa podáva na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny príslušnom podľa pobytu dieťaťa z Ukrajiny, kde sa takýto občan s rodinnými príslušníkmi zdržiava. Zamestnanci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnú týmto občanom poradenstvo a zároveň budú nápomocní pri vyplňaní žiadostí.

V prípade, ak deti utečencov z Ukrajiny budú navštevovať materskú školu na území SR, je možné po splnení podmienok poskytnúť zriaďovateľovi školy na takéto deti dotácie na podporu stravovacích návykov (t. j. ak sa dieťa zúčastní výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ a odoberie stravu).

Viac podrobností nájdete tu:

https://www.upsvr.gov.sk/ba/aktualne-oznamy/uzitocne-informacie-pre-obcanov-ukrajiny-korisna-informacia-dla-gromadan-ukraini-useful-information-for-citizens-of-ukraine.html?page_id=1160080

12. Okrem nákladov na nákup potravín majú obce vo VZN schválený príspevok zákonného zástupcu na režijné náklady. Kto bude uhrádzať tento príspevok?

Ak ide o osobu z domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, na základe žiadosti plnoletej osoby, alebo žiadosti zákonného zástupcu nepĺnoletej osoby sa neuhrádza

- príspevok v materskej škole
- príspevok v základnej umeleckej škole

- školné a zápisné v jazykovej škole
- príspevok v školskom klube detí
- príspevok v centre voľného času
- príspevok v školskom internáte
- príspevky v školskej jedálni (na čiastočnú úhradu nákladov aj na režijné náklady)

Ďalšie podmienky úplného odpustenia príspevku, resp. podmienky zníženia nad rámec zákona sú vecou určenia zriaďovateľom (obec a samosprávny kraj ich určujú všeobecne záväzným nariadením).